ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 26. maijā [1]

I — Ievads

1. Šajā lietā Eiropas Kopienu Komisija apstrīd Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes juridiskā pamata izvēli Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Regulai (EK) Nr. 304/2003 par bīstamu ķīmisku vielu eksportu un importu [2] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 304/2003" vai arī "Regula").

2. Komisija uzskata, ka šīs regulas juridiskajam pamatam bija jābūt kopējās tirdzniecības politikai (EKL 133. pants), bet Parlaments un Padome, ko atbalsta trīs dalībvalstis, aizstāv savu lēmumu pieņemt Regulu, balstoties uz vides politiku (EKL 175. panta 1. punkts).

3. Paralēli notiekošajā tiesvedībā lietā C-94/03 [3] tiek aplūkota juridiskā pamata izvēle Roterdamas Konvencijai par iepriekš norunātas piekrišanas procedūru attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem starptautiskajā tirdzniecībā [4] (turpmāk tekstā — "Roterdamas Konvencija").

II — Atbilstošās tiesību normas

4. Regula Nr. 304/2003 aizstāj Padomes 1992. gada 23. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2455/92 par dažu bīstamu ķimikāliju eksportu un importu [5].

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — OV L 63, 1. lpp.

3 — Komisija/Padome, skat. manus šodienas secinājumus (Krājums, I-1. lpp.).

4 — Publicēta OV 2003, L 63, 29. lpp.

5 — OV L 251, 13. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 2455/92".

A — *Izvilkums no Regulas preambulas*

5. No Regulas Nr. 304/2003 preambulas trešā un ceturtā apsvēruma izriet, ka šai regulai ir divi mērķi. Pirmkārt, šī regula transponē Roterdamas Konvenciju un, otrkārt, tās saturs ir izteikti plašāks par šīs konvencijas noteikumiem:

"(3) Kopienai ir lietderīgi veikt darbības Konvencijas noteikumu īstenošanai, [..] nekādā ziņā nevājinot aizsardzības līmeni, ko importētāju valstu videi un plašai sabiedrībai sniedz saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 2455/92.

(4) Paturot prātā to pašu mērķi, ir arī nepieciešami un lietderīgi savā ziņā iet tālāk par Konvencijas noteikumiem. Konvencijas 15. panta 4. punkts dod tās dalībvalstīm tiesības rīkoties, lai cilvēku veselību un vidi aizsargātu stingrāk nekā noteikts Konvencijā, ja šāda rīcība saskan ar Konvencijas noteikumiem un starptautiskajiem tiesību aktiem."

B — *Būtisko Regulas noteikumu kopsavilkums*

6. Regulas Nr. 304/2003 1. panta 1. punkts nosaka:

"1. Šīs regulas mērķi ir:

a) īstenot Roterdamas Konvenciju par iepriekš norunātas piekrišanas procedūru attiecībā uz dažiem bīstamiem ķīmiskiem produktiem [dažām bīstamām ķīmiskām vielām] un pesticīdiem starptautiskajā tirdzniecībā;

b) veicināt dalītu atbildību un apvienotas pūles bīstamu ķīmisku produktu starptautiskajā apritē, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi no iespējama kaitējuma; un

c) sniegt ieguldījumu to videi drošā lietošanā.

Mērķus sasniedz, atvieglojot informācijas apmaiņu par šādu ķīmisku vielu raksturīgajām īpašībām, paredzot lēmumu pieņemšanas procesu Kopienā par to importu un eksportu un izplatot lēmumus Pusēm un vajadzības gadījumā citām valstīm."

"Šī regula attiecas uz:

a) dažām bīstamām ķīmiskām vielām, uz ko attiecas iepriekš norunātas piekrišanas (PIC) procedūra saskaņā ar Roterdamas Konvenciju;

7. Saskaņā ar Regulas Nr. 304/2003 1. panta 2. punktu tās mērķis ir arī nodrošināt, lai Kopienu tiesību normas [6] attiecībā uz cilvēkiem vai videi bīstamu ķīmisku vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķējumu, kad tās laiž tirgū Eiropas Kopienā, piemērotu arī visām tādām ķīmiskām vielām, ja tās no dalībvalstīm eksportē uz citām Roterdamas Konvencijas līgumslēdzējām pusēm vai uz citām valstīm, "ja vien minētie noteikumi nav pretrunā ar attiecīgo Pušu vai citu valstu īpašajām prasībām".

b) dažiem [dažām] bīstamiem ķīmiskiem produktiem [ķīmiskām vielām], kas Kopienā vai dalībvalstī ir aizliegti [aizliegtas] vai stingri ierobežoti [ierobežotas]; un

c) visām eksportējamām ķīmiskām vielām, ciktāl tas attiecas uz klasifikāciju, iepakojumu un marķējumu."

8. Regulas Nr. 304/2003 2. panta 1. punkts nosaka tās materiālo piemērošanas jomu šādi:

9. Svarīgākos Regulas Nr. 304/2003 noteikumus vienkāršotā veidā var izklāstīt šādi:

6 — Padomes 1967. gada 27. jūnija Direktīva 67/548/EEK par normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz bīstamu vielu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu (OV 196, 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 31. maija Direktīva 1999/45/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu jautājumos, kas attiecas uz bīstamu preparātu klasifikāciju, iepakošanu un marķēšanu (OV L 200, 1. lpp.).

10. Regulas Nr. 304/2003 6. pants nosaka pamata atšķirību starp bīstamo ķīmisko vielu, kas ir sīki uzskaitītas I pielikuma trīs daļās un daļēji ir sagrupētas pēc katras

kategorijas tiesiskajām sekām, trīs kategorijām [7].

11. Vienā no šīm kategorijām (I pielikums, 3. daļa) ietilpst saraksts ar noteiktām ķīmiskām vielām, kuras ir kvalificētas par īpaši bīstamām un uz kurām saskaņā ar Roterdamas Konvenciju attiecas "iepriekš norunātas piekrišanas" procedūra (*Prior Informed Consent*, turpmāk tekstā — "PIC procedūra") (Regulas Nr. 304/2003 6. panta 2. punkta 3. daļa). Šī procedūra, kas ir sīkāk aprakstīta Regulas 12. un 13. pantā [8], būtībā paredz informācijas apmaiņu starp Kopienu un citām Roterdamas Konvencijas līgumslēdzējām pusēm par to veikto attiecīgo ķīmisko vielu importēšanas praksi. Kopienas līmenī tam atbilst attiecīgo uzņēmēju informēšana par trešo valstu importēšanas praksi [9].

12. Ķīmiskās vielas, kas ir pakļautas PIC procedūrai, var tikt eksportētas tikai tad, ja *importētāja valsts ir sniegusi "iepriekš norunātu piekrišanu"* [10]; Roterdamas Konvencijas sekretariāts regulāri informē par šādu piekrišanu pastāvēšanu visas līgumslēdzējas puses (Regulas Nr. 304/2003 13. panta 6. punkta b) apakšpunkts).

13. Importētājas valsts "iepriekš norunāta piekrišana" ir vajadzīga, arī eksportējot citu ķīmisku vielu kategoriju, proti — tādas ķīmiskas vielas, kuras nav pakļautas PIC procedūrai, tomēr Kopiena tās uzskata par PIC procedūras kandidātiem Roterdamas Konvencijas izpratnē (Regulas Nr. 304/2003 6. panta 2. punkta 2. daļa kopā ar 13. panta 2 punkta a) apakšpunktu). Attiecīgās ķīmiskās vielas ir uzskaitītas I pielikuma 2. daļā.

14. Visām ķīmiskajām vielām, uz kurām neattiecas PIC procedūra, ir piemērojams pienākums sniegt "paziņojumu par eksportu" (Regulas Nr. 304/2003 6. panta 2. punkta 2. un 3. daļa kopā ar 7. pantu un I pielikuma 1. vai 2. daļu) [11]. Paziņojums par eksportu ir jāsniedz pat attiecībā uz tādām ķīmiskām vielām, kam piemērojama PIC procedūra, ja to pieprasa importētāja valsts (Regulas 7. panta 5. punkta 2. daļa).

7 — Turklāt ir jāpiezīmē, ka viena ķīmiskā viela var vienlaicīgi ietilpt vairākās kategorijās (Regulas Nr. 304/2003 6. panta 2. punkta 1. daļa).

8 — Regulas Nr. 304/2003 12. un 13. pants ir cieši saistīti ar Roterdamas Konvencijas 10. un 11. pantu. Skat. arī Regulas 3. panta 14. punktā minēto definīciju, saskaņā ar kuru "PIC procedūra" ir *ar Konvenciju izveidota* iepriekš norunātas piekrišanas procedūra.

9 — Sīkāk šajā sakarā skat. manus šodienas secinājumus lietā C-94/03 (minēti 3. zemsvītras piezīmē), 7. un 8. punkts.

10 — "Importētāja valsts" Roterdamas Konvencijas un Regulas izpratnē.

11 — Saskaņā ar Regulas Nr. 304/2003 14. panta 1. punktu tas pats attiecas uz tā saucamajiem "izstrādājumiem, kas satur I pielikuma 2. vai 3. daļā uzskaitītās ķīmiskās vielas".

15. Šādā paziņojumā par eksportu ir jānorāda Regulas III pielikumā noteiktā informācija par eksportējamo vielu veidu, it īpaši to fizikāli ķīmiskās, toksikoloģiskās un ekotoksikoloģiskās īpašības, kā arī informācija par iespējamiem drošības pasākumiem darbībām ar šīm vielām. Komisija nodod šo informāciju trešo valstu, uz kurām šīs vielas tiek eksportētas, iestādēm un to iekļauj publiski pieejamā datu bāzē. Savukārt Komisija publisko savā datu bāzē paziņojumus par eksportu, ko tā saņem no trešajām valstīm sakarā ar ķīmisko vielu eksportu uz Kopienu, un informē dalībvalstu kompetentās iestādes (Regulas Nr. 304/2003 8. pants).

16. Atbilstoši Regulas Nr. 304/2003 14. panta 2. punktam *ir aizliegts* eksportēt ķīmiskās vielas un izstrādājumus, kuru lietošana Kopienā ir aizliegta cilvēku veselības un vides aizsardzības dēļ; šīs ķīmiskās vielas ir uzskaitītas Regulas V pielikumā.

17. Regulas Nr. 304/2003 16. pants noteic, ka Kopienā spēkā esošie noteikumi par iepakojumu un marķējumu [12] ir piemērojami arī ķīmisko vielu eksportam un eksportētājiem precēm ir obligāti jāpievieno noteikta informācija. Atbilstoši Regulas 13. panta 7. punktam ķīmiskās vielas ir jāeksportē ne vēlāk par sešiem mēnešiem pirms derīguma termiņa beigām. Saskaņā ar Regulas 13. panta 8. punktu, eksportējot pesticīdus, eksportētāji nodrošina, lai marķējumā būtu ietverta specifiska informācija par glabāšanas apstākļiem importētājas valsts klimatiskajos apstākļos. Turklāt viņi nodrošina, lai eksportētie pesticīdi atbilstu Kopienas tiesību aktos noteiktajām tīrības specifikācijām.

18. Regulas Nr. 304/2003 15. pants, pārsniedzot Roterdamas Konvencijas piemērošanas jomu, paredz noteiktus pienākumus sniegt informāciju arī par ķīmisko vielu, uz kurām attiecas PIC procedūra, *tranzītu* caur trešajām valstīm.

19. Regulas Nr. 304/2003 20. pants attiecas uz tehniskās palīdzības piešķiršanu jaunattīstības valstīm un pārejas ekonomikas valstīm, lai veicinātu vajadzīgās infrastruktūras attīstību, spējas un speciālās zināšanas, kas nepieciešamas, lai pareizi rīkotos ar ķīmiskajām vielām visu to pastāvēšanas laiku.

20. Turklāt Regulā ietilpst arī īpaši procesuāli noteikumi Kopienas dalībai Roterdamas Konvencijā, pienākums kompetentajām iestādēm veikt importa un eksporta kontroli,

12 — Atsauce uz 6. zemsvītras piezīmē minēto Direktīvu 67/548/EEK un Direktīvu 1999/45/EK, kā arī Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvu 91/414/EEK (OV L 230, 1. lpp.), Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīvu 98/8/EK (OV L 123, 1. lpp.) un citiem speciāliem Kopienu noteikumiem.

pienākums eksportētājiem katru gadu sniegt informāciju par noteiktu ķīmisko vielu eksportu iepriekšējā gadā, kā arī noteikumi par sabiedrības pieeju informācijai par ķīmisko vielu tirdzniecību.

III — Prāvas vēsture, prasības un tiesvedība

A — *Prāvas vēsture*

21. Konvencija tika pieņemta Roterdamā 1998. gada 10. septembrī, un tā Kopienu vārdā tika parakstīta 1998. gada 11. septembrī [13].

22. 2002. gada 24. janvārī Komisija iesniedza savu priekšlikumu Padomes regulai par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu, balstot šo priekšlikumu uz EKL 133. pantu [14].

23. Tomēr, atkāpjoties no Komisijas priekšlikuma, Padome 2002. gada 19. decembra sēdē un pēc fakultatīvas apspriedes ar Eiropas Parlamentu nolēma kā juridisko pamatu EKL 133. pantu aizstāt ar EKL 175. panta 1. punktu. Visbeidzot, Parlaments un Padome pieņēma Regulu koplēmuma procedūrā (EKL 251. pants).

B — *Lietas dalībnieku prasījumi un process Tiesā*

24. Savā 2003. gada 23. aprīļa prasībā atcelt tiesību aktu Komisija atbilstoši EKL 230. pantam lūdz Tiesu:

— atcelt Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Regulu (EK) Nr. 304/2003 par bīstamu ķīmisku vielu eksportu un importu,

— atzīt, ka šī regula ir spēkā līdz brīdim, kamēr Padome pieņem jaunu regulu, un

— piespriest Eiropas Parlamentam un Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13 — Bez Eiropas Kopienas Roterdamas Konvenciju ir parakstījusi lielākā daļa Eiropas Savienības dalībvalstu. Šajā sakarā skat. pārskatu par ratifikāciju stāvokli, kas ir pieejams konvencijas interneta vietnē http://www.pic.int/fr/ViewPage.asp?id='272' (pēdējo reizi aplūkota 2005. gada 1. februārī).

14 — *COM*(2001) 803, galīgā redakcija (OV 2002, C 126 E, 291. lpp.). Vienlaicīgi Komisija piedāvāja Padomei apstiprināt Roterdamas Konvenciju, balstoties uz EKL 133. pantu kopā ar EKL 300. panta 2. punkta pirmās daļas pirmo teikumu un 3. punkta pirmo daļu (OV 2002, C 126 E, 274. lpp.).

25. Parlaments un Padome lūdz Tiesu:

— prasību noraidīt un

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26. Tiesas priekšsēdētājs ar 2003. gada 15. septembra rīkojumu atļāva Francijas Republikai, Somijas Republikai un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei iestāties šajā lietā Parlamenta un Padomes prasījumu atbalstam.

27. Visi lietas dalībnieki iesniedza savus apsvērumus rakstveida procesā; Komisija, Parlaments un Apvienotā Karaliste piedalījās arī 2005. gada 7. aprīļa tiesas sēdē, kas bija kopīga ar lietu C-94/03.

IV — Vērtējums

28. Savā prasībā Komisija norāda tikai vienu pamatu tiesību akta atcelšanai, proti — Regula tika pieņemta, balstoties uz nepareizu juridisko pamatu. Tādēļ Komisija atsaucas uz EK līguma pārkāpumu EKL 230. panta 2. daļas izpratnē.

29. Pareizai juridiskā pamata izvēlei ir svarīga praktiska un institucionāla, pat konstitucionāla nozīme [15]. Ir zināms, ka no tā ir atkarīga ne tikai piemērojamā likumdošanas procedūra (Parlamenta piedalīšanās tiesības, vienprātība vai kvalificētais balsu vairākums Padomē [16]), bet arī tas, vai Kopienu likumdošanas kompetence ir ekskluzīva vai arī tā ir jādala ar dalībvalstīm [17].

A — *Juridiskā pamata izvēles kritēriji*

30. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai Kopienu tiesību akta izvēlei ir jābalstās uz objektīviem un tiesiski pārbaudāmiem apstākļiem, tostarp tiesību akta mērķi un saturu [18].

15 — Šajā sakarā skat. 2001. gada 6. decembra atzinumu lietā 2/00, saukta "Kartāgas protokols par bioloģisko drošību" (*Recueil*, I-9713. lpp., 5. punkts).

16 — Skat. šajā sakarā, piemēram, 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-211/01 Komisija/Padome, saukts "Preču pārvadājums" (*Recueil*, I-8913. lpp., 52. punkts) un 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-338/01 Komisija/Padome (*Recueil*, I-4829. lpp., 58. punkts).

17 — Skat. šajā sakarā, piemēram, 1994. gada 15. novembra atzinumu lietā 1/94, saukts "PTO" (*Recueil*, I-5267. lpp.), un atzinumu lietā 2/00 (iepriekš minēta 15. zemsvītras piezīmē).

18 — 1996. gada 12. novembra spriedums lietā C-84/94 Apvienotā Karaliste/Padome (*Recueil*, I-5755. lpp., 25. punkts), 1999. gada 25. februāra spriedums apvienotajās lietās C-164/97 un C-165/97 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-1139. lpp., 12. punkts), 2000. gada 4. aprīļa spriedums lietā C-269/97 Komisija/Padome (*Recueil*, I-2257. lpp., 43. punkts), 2002. gada 19. septembra spriedums lietā C-336/00 *Huber* (*Recueil*, I-7699. lpp., 30. punkts), 2002. gada 10. decembra spriedums lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (*Recueil*, I-11453. lpp., 93. punkts), 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā Komisija/Padome (iepriekš minēts 16. zemsvītras piezīmē, 54. punkts) un 2005. gada 14. aprīļa spriedums lietā C-110/03 Beļģija/Komisija (Krājums, I-2801. lpp., 78. punkts). Pamata spriedums tika pieņemts 1991. gada 11. jūnijā lietā C-300/89 Komisija/Padome, saukta "Titāna dioksīds" (*Recueil*, I-2867. lpp., 10. punkts).

31. Ja Kopienu tiesību akta pārbaude atklāj, ka tam ir divi mērķi vai arī ka tas ietver divas sastāvdaļas, un viens no tiem ir uzskatāms par galveno vai dominējošo, bet otram ir tikai papildu nozīme, tad tiesību akts ir jābalsta tikai uz vienu juridisko pamatu, proti — uz to pamatu, ko pieprasa galvenais vai dominējošais mērķis vai sastāvdaļa [19].

32. Šajā sakarā Kopienas tiesību akts var tikt pieņemts, balstoties uz kopējo tirdzniecības politiku (EKL 133. pants), ja papildus galvenajam tirdzniecības politikas mērķim tas domāts, lai sasniegtu arī citus mērķus, piemēram, attīstības politikas mērķi [20], ārpolitikas un drošības politikas mērķi [21], vides aizsardzības mērķi [22] vai arī veselības aizsardzības mērķi [23]. Tā tas ir vēl jo vairāk tādēļ, ka tirdzniecības politikas noteikumi balstās uz atvērtu un dinamisku koncepciju, kas absolūti nebalstās tikai uz ārējās tirdzniecības aspektiem [24]. Īpaši attiecībā uz vides aizsardzību un veselības aizsardzību jānorāda, ka jau EKL 6. pants un EKL 152. panta 1. punkta pirmā daļa liecina, ka tie ir paralēli pienākumi, kas ir jāņem vērā pārējās Kopienu politikās un tādējādi arī kopējā tirdzniecības politikā.

33. Savukārt Kopienu tiesību akti, kuru galvenais objekts ir vides joma, var skart arī tirdzniecību. Kamēr dominē tikai to vides aizsardzības politikas aspekti, šādu līgumu apstiprināšanai ir jābalstās uz EKL 175. panta 1. punktu, nevis uz EKL 133. pantu [25].

34. Attiecībā uz starptautisku līgumu Tiesa, lai norobežotu kopējo tirdzniecības politiku

19 — 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā Komisija/Padome (minēts iepriekš 16. zemsvītras piezīmē, 55. punkts) un 2005. gada 14. aprīļa spriedums lietā Beļģija/Komisija (iepriekš minēts 18. zemsvītras piezīmē, 79. punkts); skat. arī 1999. gada 25. februāra spriedumu lietā Parlaments/Padome (14. punkts), kā arī spriedumu lietā *Huber* (31. punkts) un spriedumu lietā *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (94. punkts), kas iepriekš minēti 18. zemsvītras piezīmē. Pamata spriedums tika pieņemts 1993. gada 17. martā lietā C-155/91 Komisija/Padome, saukts "Direktīva par atkritumiem" (*Recueil*, I-939. lpp., 19. un 21. punkts).

20 — 1987. gada 26. marta spriedums lietā 45/86 Komisija/Padome (*Recueil*, 1493. lpp., 17.–21. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta Lenca [*Lenz*] 1987. gada 29. janvāra secinājumus šajā lietā, it īpaši 62. punktu.

21 — 1995. gada 17. oktobra spriedums lietā C-70/94 *Werner* (*Recueil*, I-3189. lpp., 10. punkts) un 1997. gada 14. janvāra spriedums lietā C-124/95 *Centro-Com* (*Recueil*, I-81. lpp., 26. punkts).

22 — 1990. gada 29. marta spriedums lietā C-62/88 Grieķija/Padome, saukts "Černobiļa" (*Recueil*, I-1527. lpp., 15.–19. punkts) un 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-281/01 Komisija/Padome, saukts "Energy Star" (*Recueil*, I-12049. lpp., 39.–43. punkts).

23 — Šajā sakarā, tomēr atsaucoties uz attiecībām starp iekšējā tirgus noteikumiem un veselības aizsardzības politiku, skat. 2000. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-376/98 Vācija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-8419. lpp., 88. punkts), kā arī 2004. gada 14. decembra spriedumus lietā C-434/02 *Arnold André* (Krājums, I-11825. lpp., 32.–34. punkts) un lietā C-210/03 *Swedish Match* (Krājums, I-11893. lpp., 31.–33. punkts). Šie apsvērumi ir piemērojami kopējai tirdzniecības politikai un veselības aizsardzības politikai.

24 — Pastāvīgā judikatūra; skat. 1979. gada 4. oktobra atzinumu lietā 1/78, saukta "Dabīgā gumija" (*Recueil*, 2871. lpp., 44. un 45. punkts), un atzinumu lietā 1/94 (iepriekš minēts 17. zemsvītras piezīmē, 41. punkts), kā arī 1987. gada 26. marta spriedumu lietā 45/86 Komisija/Padome (iepriekš minēts 20. zemsvītras piezīmē, 19. punkts).

25 — Tādējādi starptautiska līguma gadījumā — atzinums lietā 2/00 (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, it īpaši 25. un 40.–44. punkts). Līdzīgā veidā Tiesa ir norobežojusi EKL 95. pantu (vecajā redakcijā — EEK līguma 100.A pants) no EKL 175. panta (vecajā redakcijā — EEK līguma 130.S pants). Tā uzskata, ka "[..] tas vien, ka ir skarta iekšējā tirgus izveide vai darbība, nepamato EEK līguma 100.A panta piemērošanu". No Tiesas judikatūras izriet, ka atsauce uz 100.A pantu nav pamatota, ja pieņemamajam tiesību aktam ir tikai netieša ietekme uz Kopienas iekšējā tirgus noteikumu saskaņošanu (skat. 19. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā "Direktīva par atkritumiem", 19. punkts, un šajā sakarā 1994. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-187/93 Parlaments/Padome, *Recueil*, I-2857. lpp., 25. punkts).

(EKL 133. pants) no vides aizsardzības politikas (EKL 175. pants), kā iespējamo Kopienas tiesību akta juridisko pamatu izmantoja "tiešas un tūlītējas iedarbības kritēriju" [26]. Šādi apsvērumi ir piemērojami arī cita veida Kopienu tiesību aktiem. Ja kādam Kopienas tiesību aktam, kura mērķis ir vides aizsardzības politika, nav tieša un tūlītēja iedarbība uz tirdzniecību, tad šis akts ir jābalsta uz EKL 175. pantu; pretējā gadījumā tas ir jābalsta uz EKL 133. pantu [27]. Tiešai un tūlītējai iedarbībai uz tirdzniecību nav obligāti jāizpaužas kā tirdzniecības *veicināšanai* vai *atvieglošanai*. Lai tiesību akts ietilptu EKL 133. panta piemērošanas jomā, pietiek ar to, ka šis tiesību akts ir *"galvenokārt* paredzēts, lai [..] veicinātu, atvieglotu vai *regulētu* tirdzniecību" [28].

35. Šajā kontekstā tagad ir jāaplūko, kur šajā gadījumā atrodas regulas "galvenais centrs", ievērojot tās saturu, mērķus un kontekstu, un vai iespējamā regulas iedarbība uz tirdzniecību ir tieša un tūlītēja (skat. šajā sakarā B daļu). Lai izsmeļoši aplūkotu šo jautājumu, tiks izskaidrots arī tas, kāpēc regulu nevar balstīt uz diviem juridiskiem pamatiem (skat. šajā sakarā tālāk C daļu).

B — *Regulas saturs, mērķi un konteksts*

36. Lietas dalībnieki strīdas par to, kurā politikas jomā ietilpst Regula atbilstoši tās saturam, mērķiem un kontekstam. Komisija aizstāv viedokli, ka Regulas "smaguma centrs" ietilpst kopējās tirdzniecības piemērošanas jomā, bet Padome, kuru atbalsta personas, kas tās atbalstam ir iestājušās lietā, uzskata, ka Regula galvenokārt ir vides politikas instruments. Tādējādi abas puses būtībā pauž tādus pašus uzskatus kā vienlaicīgi izskatāmajā lietā C-94/03.

37. Lai pareizi iedalītu Regulu Nr. 304/2003 kādā no abām politikas jomām, vispirms ir jāuzsver tās ciešā saistība ar Roterdamas Konvenciju, kuras īstenošanai Regula kalpo atbilstoši tās 1. panta 1. punkta a) apakšpunktam un trešajam apsvērumam. Kā esmu izklāstījusi šodienas secinājumos lietā C-94/03 [29], konvencijas "smaguma centrs" nav kopējās tirdzniecības, bet gan vides

26 — Spriedums lietā "Energy Star" (iepriekš minēts 22. zemsvītras piezīmē, 40. un 41. punkta beigas). Līdzīgā veidā Tiesa ir iepriekš norobežojusi kultūras politiku (vecajā redakcijā — EK līguma 128. pants) no rūpniecības politikas (vecajā redakcijā — EK līguma 130. pants): 1999. gada 23. februāra spriedums lietā C-42/97 Parlaments/Padome (*Recueil*, I-869. lpp., 63. punkts).

27 — Spriedums lietā "Energy Star" (iepriekš minēts 22. zemsvītras piezīmē, 40., 41., 43. un 48. punkts) un atzinums lietā 2/00 (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 40. un 42.–44. punkts).

28 — Šajā sakarā atzinums lietā 2/00 (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 37. punkta beigas, mans izcēlums). Tirdzniecības politikas instrumentu priekšmets nekādā ziņā nav tikai tirdzniecības "veicināšana vai atvieglošana", drīzāk EKL 133. pants atļauj arī klasiskos tirdzniecības politikas (aizsardzības) pasākumus, kas var apgrūtināt vai pat aizliegt noteiktu preču importu vai eksportu, piemēram, kad tiek noteikti antidempinga maksājumi vai tirdzniecības embargo (šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Centro-Com*, iepriekš minēts 21. zemsvītras piezīmē).

29 — Iepriekš minēts 3. zemsvītras piezīmē, skat. it īpaši 32. un turpmākos punktus.

politikas jomā; runa ir par nolīgumu vides jomā ar tirdzniecības politikas aspektiem, nevis par nolīgumu tirdzniecības politikas jomā ar vides aspektiem.

38. Turklāt ir svarīga arī Regulas Nr. 304/2003 saistība ar 2002. gada 22. jūlija Sesto rīcības programmu videi [30]; šai programmai, kas ir balstīta uz EKL 175. pantu, tematiski ir vairāki saskarsmes punkti ar Regulu [31], un kā vienu no Kopienas vides politikas prioritātēm tā paredz iepriekšējās Regulas Nr. 2455/92 grozīšanu [32].

39. Jau šis konteksts, kurā atrodas Regula Nr. 304/2003, liek secināt, ka runa ir pamatā par vides politiku, nevis tirdzniecības politikas instrumentu. Šo pirmo vērtējumu apliecina arī dziļāka Regulas mērķa un satura izpēte.

40. Vispirms, runājot par Regulas mērķi, atbilstoši tās 1. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktam tam ir vides politikas nozīme, proti — kopējā atbildība un Kopienas pūles, lai aizsargātu vidi (un arī cilvēku veselību) no iespējamā bīstamo ķīmisko vielu nodarītā kaitējuma, kā arī Kopienas ieguldījums šo ķīmisko vielu izmantošanai videi draudzīgā veidā. Bīstamo ķīmisko vielu tirdzniecība [33], kas ir minēta Regulas 1. pantā, nav patstāvīgs mērķis, bet gan saskares punkts ar Regulas īstajiem vides politikas mērķiem. Tas ir vides politikas instruments ar tirdzniecības politikas aspektiem, nevis tirdzniecības politikas instruments ar vides aspektiem. Šo iespaidu pastiprina apstāklis, ka Kopienu likumdevējs ir rūpējies, lai netiek vājināts pastāvošais vides aizsardzības līmenis, un vides un cilvēku aizsardzības nolūkā ir gājis tālāk par Roterdamas Konvencijas noteikumiem [34].

41. Ir taisnība, ka papildus 1. pantā minētajiem mērķiem Regulas *tekstā* ir minēti tirdzniecības politikas aspekti. Gan Regulas

30 — OV 2002, L 242, 1. lpp.

31 — Piemēram, riska, kas saistīts ar darbību ar ķīmiskajām vielām, novērtējums un vadība (Sestās rīcības programmas videi 7. panta 2. punkta b) apakšpunkts).

32 — Sestās rīcības programmas videi 7. panta 2. punkta d) apakšpunkta otrais ievilkums.

33 — Regulā ir lietoti tādi jēdzieni kā "starptautiskā aprite", kā arī "imports un eksports".

34 — Regulas trešais un ceturtais apsvērums.

nosaukumā un preambulā[35], gan dažādos pantos ir lietoti tādi jēdzieni kā imports un eksports, eksportētāji, importētāji un starptautiskā tirdzniecība. Tomēr Regulas tekstā ir minētas vismaz tikpat nozīmīgas atsauces uz vides politiku. Tādējādi preambula[36] un sevišķi Regulas 1. pants attiecas uz vides un cilvēka veselības aizsardzību; citur[37] runa ir arī par rīcību ar ķīmiskajām vielām visā to pastāvēšanas laikā.

42. Attiecībā uz *saturu* var piekrist Komisijai, ka Regulas 6.–17. pants, ar kuriem PIC procedūra un paziņojuma par eksportu procedūra ir iestrādātas Kopienu iekšējās tiesībās, ir tās kodols. Tomēr pretēji Komisijas uzskatītajam PIC procedūra nekādā veidā nav galvenokārt tirdzniecības politikas instruments, bet gan gluži otrādi — kā Tiesa jau to atzinusi atzinumā lietā 2/00 — tipisks vides politikas instruments[38]. Pretēji Komisijas apgalvotajam atzinuma lietā 2/00 vērtējums par PIC procedūru Kartāgas Protokolā ir izmantojams šajā lietā. Arī attiecībā uz šajā lietā aplūkotajām ķīmiskajām vielām PIC procedūra galvenokārt kalpo "informācijas apmaiņai par labumiem un risku, kas saistīti ar ķīmisko vielu lietošanu un [ir] domāta, lai veicinātu toksisko vielu izmantošanu videi draudzīgā veidā, veicot apmaiņu ar zinātnisko, tehnisko, ekonomisko un juridisko informāciju"[39].

43. Noteiktu ķīmisko vielu, ko Roterdamas Konvencijas līgumslēdzējas puses ir vienojušās uzskatīt par bīstamām[40], starptautiskā tirdzniecība ir tikai ārējs PIC procedūras saskares punkts. Roterdamas Konvencijā paredzētās procedūras īstais priekšmets nav veicināt tirdzniecību ar bīstamām ķīmiskām vielām, to atvieglot vai regulēt, bet gan līgumslēdzēju pušu savstarpēja apmaiņa ar informāciju par attiecīgo importa praksi (Roterdamas Konvencijas 10. panta 7. un 10. punkts[41]), kas saistīta ar šādā veidā iegūtās informācijas nodošanu attiecīgajiem uzņēmējiem (Roterdamas Konvencijas 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts un Regulas 13. panta 1. un 3. punkts).

35 — Skat., piemēram, Regulas sesto, septīto, vienpadsmito un sešpadsmito apsvērumu. Komisija cita starpā atsaucas arī uz trešo apsvērumu.

36 — Skat. it īpaši Regulas preambulas pirmo, trešo, divpadsmito un septiņpadsmito apsvērumu.

37 — Piemēram, Regulas 20. punkts.

38 — Atzinums lietā 2/00 (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 33. punkts).

39 — Tā teikts "Agenda 21" 19.33. punktā, ar ko sākas nodaļa, kurā PIC procedūra ir īpaši izcelta kā izmantojamais instruments. "Agenda 21" tika pieņemta Apvienoto Nāciju Organizācijas 1992. gada Konferencē par vidi un attīstību — tā saucamajā "Pasaules samitā" Riodežaneiro (Brazilija). Teksts angļu valodā ir pieejams http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm (pēdējo reizi aplūkots 2005. gada 2. martā).

40 — Šīs ķīmiskās vielas ir uzskaitītas Roterdamas Konvencijas III pielikumā.

41 — Roterdamas Konvencijas 5. pants ietver tālāku savstarpējās informēšanas elementu.

44. Gan PIC procedūra, gan arī paziņojums par noteiktu ķīmisku vielu eksportu (Roterdamas Konvencijas 12. pants un Regulas 7. pants) ir paredzēti, lai novērstu, ka trešā valsts, it īpaši jaunattīstības valsts, saskaras ar bīstamu ķīmisku vielu eksportu, pirms tam nepastāvot iespējai veikt nepieciešamos pasākumus, lai pasargātu vidi un cilvēku veselību [42].

45. Regulā Nr. 304/2003 paredzētā PIC procedūra var tikai *netieši*, izmantojot jau minēto uzņēmēju informēšanu (Roterdamas Konvencijas 11. panta 1. punkta a) apakšpunkts un Regulas 13. panta 1. un 3. punkts), veicināt dažādu valstu attiecīgā regulējuma labāku pārskatāmību un tādējādi atvieglot ārējo tirdzniecību ar bīstamām ķīmiskām vielām. No otras puses, Regula var sadārdzināt tirdzniecību eksportētājiem, piemēram, kad tiem jāpilda formalitātes, ko paredz paziņojums par eksportu (Regulas 7. pants kopā ar III pielikumu).

46. Bez šādas netiešas ietekmes uz tirdzniecību Regulas Nr. 304/2003 priekšmets būtībā nav tirdzniecības politikas regulējums. It īpaši Regula nenorāda, vai un, vajadzības gadījumā, ar kādiem nosacījumiem konkrētas ķīmiskas vielas imports Kopienā ir atļauts vai aizliegts. Regulā šajā sakarā nav iekļautas nekādas materiālas normas. Gluži otrādi, PIC procedūras ietvaros Kopienas lēmumi, kas pēc būtības ir par bīstamu ķīmisku vielu importa pieļaujamību un kas ir jānosūta Roterdamas Konvencijas līgumslēdzējām pusēm, ir jāpieņem "saskaņā ar [spēkā] esošiem Kopienas tiesību aktiem" [43]. Regulas Nr. 304/2003 12. pantā ir paredzēta tikai Komisijas kompetence šādu lēmumu pieņemšanā un paziņojumu sniegšanā Roterdamas Konvencijas sekretariātam. Atbilstoši Regulas 24. panta 2. punktam Komisijai palīdz padomdevēja komiteja [44].

47. Līdzīgi Regulā nav iekļautas autonomas materiālas normas par to, vai un, ievērojot kādus nosacījumu, ķīmiskas vielas drīkst eksportēt no Kopienas. Atbilstoši Roterdamas Konvencijas 11. panta 1. punkta b) apakšpunktam ar šo regulu Kopiena vienīgi palīdz citām minētās konvencijas līgumslēdzējām pusēm īstenot to importa politiku attiecībā uz PIC procedūrai pakļautajām ķīmiskajām vielām. Tādēļ eksportētājiem, kuri vēlas šādas ķīmiskas vielas eksportēt

42 — "Agenda 21" (iepriekš minēta 39. zemsvītras piezīmē) 19.35. punktā šajā sakarā ir teikts: "Ķīmisku vielu, kas ir aizliegtas ražotājās valstīs un kas ir pakļautas būtiskiem ierobežojumiem dažās attīstītajās valstīs, imports jaunattīstības valstīs *rada bažas, jo vairākas importētājas valstis nevar garantēt drošu rīcību ar ķīmiskām vielām* sakarā ar neatbilstošu infrastruktūru ķīmisku vielu importa, izplatīšanas, glabāšanas, formulēšanas un apglabāšanas kontrolei" (mans izcēlums).

43 — Regulas Nr. 304/2003 12. panta 1. punkta otrais teikums.

44 — Tas izriet no atsauces uz 3. pantu Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumā 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (OV L 184, 23. lpp.), sauktā arī par "Komitoloģijas lēmumu".

no Kopienas uz trešajām valstīm, ir uzlikts pienākums ievērot katras importētājas valsts prasības un tostarp sagaidīt skaidri izteiktu piekrišanu (Regulas 13. panta 4. un 6. punkts [45]).

48. Tikai Regulas 14. panta 2. punkts paredz *autonomu Kopienas eksporta aizliegumu*. Tas attiecas uz ķīmiskām vielām, kuru izmantošana Kopienā ir aizliegta, lai aizsargātu cilvēku veselību vai vidi. Šis regulējums "eksportē" Kopienas iekšējo veselības un vides aizsardzības tiesisko regulējumu uz ārpusi, lai novērstu, ka Kopienā aizliegtas vielas rada kaitējumu ārpus Kopienas. Gan Kopienas iekšējam aizliegumam, gan tā paplašinājumam attiecībā uz eksportu no Kopienas būtībā ir vides politikas raksturs.

49. Citu Regulas noteikumu aplūkošana apstiprina iespaidu, ka Regula galvenokārt ir vides, nevis tirdzniecības politikas instruments. Ne informācijas apmaiņa ar trešām valstīm (Regulas 19. pants), ne savstarpējā tehniskā palīdzība (Regulas 20. pants), ne arī sabiedrības pieeja informācijai (Regulas 6. panta 3. punkts, 7. panta 1. punkta 4. daļa, 8. panta 1. punkts, 9. panta 3. punkta otrais teikums, 13. panta 1. punkta otrais teikums un 21. panta 2. punkta otrais teikums) neveicina tirdzniecību ar bīstamām ķīmiskām vielām, to neatvieglo vai neregulē. Kā tas izriet jau no pašas šo noteikumu redakcijas, to mērķis galvenokārt ir vides un cilvēku veselības aizsardzība.

50. Turklāt pretēji pirmajam iespaidam 16. pantā ietvertie noteikumi par marķējumu un papildu informāciju par ķīmiskajām vielām, pirmkārt, ir nevis tirdzniecības, bet gan vides politikas normas. Direktīvas, uz kurām atsaucas Regulas 16. panta 1. punkts un 1. panta 2. punkts, tik tiešām paredz tiesību aktu saskaņošanu *Kopienā*, un tās kalpo preču iepakojuma un papildu informācijas savstarpējai atzīšanai tirdzniecībā starp dalībvalstīm. Tomēr tas ir citādāk attiecības starp Kopienu un trešām valstīm: šeit nav runas par tiesību aktu saskaņošanu vai savstarpējo atzīšanu ķīmisko vielu pārsūtīšanai vai pieejai tirgum [46]; uz to norāda gan Regulas 16. panta 1. punkta otrais teikums, gan 1. panta 2. punkta teikuma beigu daļa [47], atbilstoši kuriem paliek neskartas specifiskas importētājas puses prasības ķīmisko vielu iepakojumam un pievienojamai informācijai. Vēl jo vairāk, Regulas 16. panta 1. punkta vienīgais mērķis ir ievērot vajadzību pēc

45 — Tā var būt individuāla piekrišana (Regulas 13. panta 6. punkta a) apakšpunkts) vai — PIC procedūras ietvaros — vispārēja piekrišana (Regulas 13. panta 6. punkta b) apakšpunkts).

46 — Skat. šajā sakarā arī manus šodienas secinājumus lietā C-94/03 (iepriekš minēti 3. zemsvitras piezīmē), 41. punkts.

47 — Regulas 1. panta 2. punkta teikuma beigu daļa ir šāda "[..] ja vien minētie noteikumi nav pretrunā ar attiecīgo Pušu vai citu valstu īpašajām prasībām".

pietiekamas sabiedrības informēšanas par bīstamību un risku saistībā ar attiecīgajām ķīmiskajām vielām. Šī norma būtībā tikai paplašina pastāvošās Kopienas normas par marķējumu, ietverot eksportu, bet tā neattiecas uz tiesību aktu saskaņošanu starp Kopienu un dalībvalstīm vai savstarpējo preču atzīšanu starp tām.

51. Kopsavilkumā jāsaka: ņemot vērā Regulas Nr. 304/2003 kontekstu, tās saturu un mērķi, tās "smaguma centrs" nav kopējās tirdzniecības, bet gan vides politikas jomā. Regulas ietekme, kas ir pilnībā iespējama, uz starptautisko tirdzniecību ar bīstamām ķīmiskām vielām ir drīzāk netieša nekā tieša [48]. Šajā ziņā es piekrītu Padomes, Parlamenta un personu, kas tās atbalsta, viedoklim, ka Regulas juridiskais pamats ir EKL 175. panta 1. punkts, nevis EKL 133. pants [49].

52. Tas, ka atbilstoši Regulas Nr. 304/2003 ceturtajam apsvērumam tās piemērošanas joma pārsniedz Roterdamas Konvencijas piemērošanas jomu [50], neietekmē šo vērtējumu. Katrā ziņā Regula būtībā paplašina normas, kas saistītas ar Roterdamas Konvenciju, piemērojot tās citām Regulā aplūkotajām jomām. Līdz ar to tai ir tādi paši mērķi, galvenokārt vides politikas mērķi. Tādējādi pilnībā ir izmantojami iepriekšējie apsvērumi.

53. Komisija arī iebilst, ka EKL 175. panta 1. punkta, nevis EKL 133. panta izvēle par juridisko pamatu radīs nopietnas sekas attiecībā uz iekšējo tirgu un tirdzniecības traucējumiem. Tad, nepastāvot ekskluzīvai Kopienas kompetencei, dalībvalstis varētu vienpusēji pieņemt stingrākus noteikumus bīstamo ķīmisko vielu eksportam un importam un apiet normas par bīstamu ķīmisku vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķējumu, kas jau pastāv Kopienas līmenī.

54. Šajā sakarā tālāk ir jākonstatē, ka vides politikas jomā pēc "AETR judikatūras" pilnībā var pastāvēt ekskluzīva Kopienas ārējā

48 — Attiecībā uz tiešas (un tūlītējas) iedarbības kritēriju pretēji netiešai (un vēlākai) iedarbībai skat. šo secinājumu 34. punktu.

49 — Ciktāl Regula kalpo arī *cilvēku veselības aizsardzībai*, nav vajadzības pēc atsevišķa juridiskā pamata papildus EKL 175. panta 1. punktam. Kā tas izriet no EKL 174. panta 1. punkta otrā ievilkuma, Kopienas vides politika kalpo arī cilvēku veselības aizsardzībai.

50 — Piemēram, regula ir piemērojama arī attiecībā uz valstīm, kas nav Roterdamas Konvencijas līgumslēdzējas puses (tā saucamās "citas valstis"), un dažām precēm, uz kurām neattiecas konvencija (tā saucamie "izstrādājumi, kas satur ķīmiskas vielas").

kompetence [51]. To, vai tā tas bija šīs regulas pieņemšanas gadījumā, var atstāt galīgi nenoskaidrotu. Pat kopējās kompetences jomā dalībvalstīm, īstenojot to atlikušās pilnvaras, ir jāievēro spēkā esošās Kopienu tiesības. To darot, tās nedrīkst pārkāpt ne spēkā esošās atvasinātās tiesības, ne arī primārās tiesības, it īpaši EK līgumā minētās pamatbrīvības un EKL 95. panta 4.–10. punktu. Tas izriet no Kopienu tiesību pārākuma principa. Līdz ar to Komisijas iebildums nav pamatots.

55. Kopumā es secinu, ka Komisijas sūdzība ir nepamatota un tādējādi tā ir jānoraida.

C — *Dubulta juridiska pamata neesamība*

56. Papildus ir jānorāda, ka šajā gadījumā nevar apvienot abus iespējamos juridiskos pamatus, t.i., EKL 133. pantu un EKL 175. pantu, pat ja tiktu uzskatīts, ka Regulā tirdzniecības un vides politikas aspekti ir *vienādi* pārstāvēti un ka tādējādi — pretēji iepriekš minētajam viedoklim — to nevar skaidri piedēvēt vienai no abām politikām.

57. Patiešām, ir iespējams tiesību aktu balstīt uz vairākiem atbilstošiem juridiskiem pamatiem. Tas tā ir, ja izņēmuma kārtā ir konstatēts, ka tiesību aktam ir vienlaicīgi vairāki mērķi, kuri ir nedalāmi saistīti, nevienam mērķim neesot sekundāram vai netiešam attiecībā pret otru [52].

58. Tomēr dažādu juridisko pamatu vienlaicīga pastāvēšana ir izslēgta, ja procedūras to izmantošanai ir savstarpēji nesavienojamas [53].

59. Tā tas ir šajā gadījumā: kamēr kopējās tirdzniecības politikas piemērošanas jomā ar Parlamentu labākajā gadījumā notiek apspriešanās, jo Līgums nepiešķir Parlamentam

51 — Šajā sakarā skat. manu šodienas secinājumu lietā C-94/03 18. punktu (iepriekš minēti 3. zemsvītras piezīmē). Kopienas ārējā kompetence vides politikas jomā ir atzīta arī atzinumā lietā 2/00 (iepriekš minēts 15. zemsvītras piezīmē, 45. un 46. punkts).

52 — 16. zemsvītras piezīmē minētais 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā Komisija/Padome, 56. punkts; skat. arī spriedumu lietā *Huber* (31. punkts) un *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (94. punkts) un agrāko spriedumu lietā "Titāna dioksīds" (13. un 17. punkts), visi spriedumi minēti 18. zemsvītras piezīmē.

53 — Spriedums lietā "Titāna dioksīds" (minēts 18. zemsvītras piezīmē, 17.–21. punkts), 1999. gada 25. februāra spriedums lietā Parlaments/Padome (minēts 18. zemsvītras piezīmē, 14. punkts) un 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā Komisija/Padome (minēts 18. zemsvītras piezīmē, 57. punkts). No šīs judikatūras var secināt, ka divu juridisko pamatu vienlaicīga pastāvēšana ir iespējama, ja tie abi paredz vienādu likumdošanas procedūru vai vismaz abas procedūras ir savienojamas. Skat. šajā sakarā arī 2004. gada 9. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-184/02 un C-223/02 Spānija un Somija/Parlaments un Padome (Krājums, I-7789. lpp., 42.–44. punkts).

nekādas formālas tiesības uz līdzdalību (EKL 133. panta 4. punkts [54]), vides politikas jomā tas kopā ar Padomi pilda likumdevēja pienākumus, izmantojot koplēmuma procedūru (EKL 175. panta 1. punkts kopā ar EKL 251. pantu). Kaut arī abu politiku jomās Padome parasti pati pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu (EKL 133. panta 4. punkts vai attiecībā uz koplēmuma procedūru — EKL 251. pants [55]), tomēr būtiskās atšķirības attiecībā uz Parlamenta līdzdalības tiesībām rāda, ka EKL 133. pantā un EKL 175. pantā paredzētās likumdošanas procedūras neatbilst viena otrai un tādējādi tās nav apvienojamas [56].

60. Ir acīmredzami, ka no Parlamenta koplēmuma EKL 175. panta jomā atteikties nevar; kopš Māstrihtas Līguma koplēmuma procedūra ir viena no būtiskajām Parlamenta līdzdalības tiesībām, un tā ir uzskatāma par svarīgu ieguldījumu Kopienas likumdošanas demokrātiskajā leģitimitātē. Tomēr, no otras puses, ir ne mazāk acīmredzami, ka EKL 133. panta 4. punkta procedūru nevar papildināt ar Parlamenta koplēmuma tiesībām, kas tajā nav paredzētas. Abos gadījumos pastāv risks, ka katrā juridiskajā pamatā paredzētais lēmuma pieņemšanas process un līdz ar to arī institucionālais līdzsvars var tikt izjaukts. Likumdošanas procedūras grozījumi faktiski var vienmēr ietekmēt pieņemto tiesību aktu saturu [57].

61. Tādējādi šī lieta atšķiras no vienlaicīgi izskatāmās lietas C-94/03 [58]. Tajā abu attiecīgo juridisko pamatu (EKL 133. pants un EKL 175. panta 1. punkts, katrs kopā ar EKL 300. pantu) apvienojums novedīs pie vienmēr viegli veicamas apspriedes ar Parlamentu kopējās tirdzniecības politikas ietvaros; šādas apspriedes ar Parlamentu rezultāts Padomei nav saistošs. Savukārt šajā gadījumā, paplašinot koplēmuma procedūras piemērošanas jomu un iekļaujot tajā EKL 133. pantu, Padomei tiktu atņemta tās ekskluzīvā likumdošanas kompetence un tai nāktos to dalīt ar Parlamentu. Šāds rezultāts būtu pretrunā dalībvalstu nostājai, kas ir noteikta un apstiprināta vairākās starpvaldī-

54 — Tas, ka Parlamentam parasti nav nekādu formālu līdzdalības tiesību, izriet *a contrario* no EKL 133. panta 7. punkta redakcijas.

55 — Izņēmumi, kad ir nepieciešams vienprātīgs lēmums, attiecībā uz kopējo tirdzniecības politiku ir minēti EKL 133. panta 5.–7. punktā un attiecībā uz vides politiku — EKL 175. panta 2. punktā; turklāt no EKL 251. panta 3. punkta izriet, ka koplēmuma procedūrā Padome lemj vienprātīgi, ja tā vēlas pieņemt Parlamenta piedāvātos grozījumus pretēji Komisijas atzinumam.

56 — Savukārt ģenerāladvokāts Hēlhuds [*Geelhoed*] savos 2002. gada 10. septembra secinājumos lietā C-491/01 *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (iepriekš minēta 18. zemsvītras piezīmē, *Recueil*, I-11461. lpp., 167.–182. punkts) uzskata, ka EKL 95. pantā paredzētā koplēmuma procedūra var tikt apvienota ar EKL 133. panta procedūru.

57 — Spriedumā lietā "Preču pārvadājums" (minēts 16. zemsvītras piezīmē, 52. punkts) Tiesa nosprieda, ka kvalificētā balsu vairākuma aizstāšana ar vienprātīgu lēmumu var ietekmēt tiesību akta saturu (līdzīgi 20. zemsvītras piezīmē minētais 1987. gada 26. marta spriedums lietā Komisija/Padome, 12. punkts; 18. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā "Titāna dioksīds", 17.–21. punkts, un 16. zemsvītras piezīmē minētais 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā Komisija/Padome, 58. punkts). Tam pašam būtu jāattiecas arī uz gadījumu, ja Parlamentam tiktu piešķirtas koplēmuma tiesības, kas nav paredzētas attiecīgajā juridiskajā pamatā.

58 — Šajā sakarā skat. manus šodienas secinājumus (minēti 3. zemsvītras piezīmē, 50. punkts).

bu konferencēs, par likumdošanas procedūrām kopējās tirdzniecības politikas jomā [59].

62. Turklāt ne no sprieduma lietā *Swedish Match* [60], ne arī no sprieduma lietā *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* [61] nevar secināt pretējo. Nevienā no šiem abiem spriedumiem Tiesa tālāk neanalizēja ne dažādās no Līguma izrietošās iestāžu kompetences un institucionālo līdzsvaru koplēmuma procedūras ietvaros, ne EKL 133. pantā paredzēto procedūru [62].

63. Sakarā ar EKL 133. pantā un EKL 175. pantā paredzēto likumdošanas procedūru nesaderību, pat ja pastāvētu līdzsvars starp Regulas vides un tirdzniecības politikas aspektiem, Kopienu likumdevējam vajadzētu dot priekšroku vienam no abiem juridiskajiem pamatiem. Sakarā ar abu procedūru nesaderību tas nevar vienlaicīgi balstīt Regulu uz tirdzniecības politiku un vides politiku.

64. Līdzīgā situācijā vides politikai vajadzētu būt EKL 175. panta juridiskajam pamatam. Ievērojot likumdošanas procedūru, Parlamenta koplēmuma tiesības ir pamata noteikums, bet tāds juridiskais pamats kā EKL 133. pants, atbilstoši kuram Parlamentam nav formālu līdzdalības tiesību, no procesuālā viedokļa ir izņēmums. Turklāt tas atbilst pārskatāmības principam (LES 1. panta 2. punkts) [63] un demokrātijas principam (LES 6. panta 1. punkts), ja no diviem juridiskajiem pamatiem, kas ir vienādi iespējami un vienādi stipri skarti, bet kas ir savstarpēji nesaderīgi, šaubu gadījumā tiek izvēlēts tas, kura īstenošanā Parlamentam ir lielākas līdzdalības tiesības.

65. Pat pieņemot, ka apstrīdētajā Regulā tirdzniecības un vides aspekti ir vienādi pārliecinoši, procesuālu apsvērumu dēļ nevar pastāvēt dubults juridisks pamats un ir jāizvēlas vides politikas regulējums kā vienīgais juridiskais pamats. Parlamenta un Pa-

59 — Šajā sakarā ir jāatgādina, ka koplēmuma procedūras piemērošana ir paplašināta ar Amsterdamas un Nicas līgumiem, kā arī šie līgumi ir būtiski grozījuši EKL 133. pantu, tomēr kopējā tirdzniecības politikā dalībvalstis nav padarījušas Parlamentu par otru likumdevēju līdzās Padomei. Vienīgi Līgums par konstitūciju Eiropai (parakstīts Romā 2004. gada 29. oktobrī, OV C 310, 1. lpp.) III-315. panta 2. punktā kopā ar I-34. pantu un III-396. pantu paplašina Eiropas Parlamenta koplēmuma tiesības, iekļaujot arī kopējo tirdzniecības politiku.

60 — Minēts 23. zemsvītras piezīmē.

61 — Minēts 18. zemsvītras piezīmē.

62 — Tas ir skaidri teikts spriedumā lietā *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco* (minēts 18. zemsvītras piezīmē, 110. punkts), atsaucoties uz lēmuma nenozīmīgumu šajā lietā. Abos spriedumos ir vienīgi teikts, ka attiecīgajā direktīvā papildu norāde uz EKL 133. pantu, kas ir *neatbilstošs* juridiskais pamats, ir tikai formāla kļūda tiesību normu piemērošanā, kas neietekmē procedūru, jo koplēmuma procedūra, kas bija vienīgā piemērojamā procedūra atbilstoši EKL 95. pantam, patiešām tika izmantota (spriedums lietā *British American Tobacco (Investments)* un *Imperial Tobacco*, 98. punkts, un spriedums lietā *Swedish Match*, 44. punkts).

63 — Skat. it īpaši Eiropas Parlamenta Reglamenta III sadaļu "Darba pārredzamība" (2004. gada jūlija 16. izdevums, OV 2005, L 44, 1. lpp.), kuras 96. panta 2. un 3. punktā ir noteikts princips, ka Parlamenta sēdes ir publiskas, un 97. pantā ir paredzētas tiesības uz piekļuvi Parlamenta dokumentiem.

domes lēmums pieņemt Regulu koplēmuma procedūrā, balstoties uz EKL 175. panta 1. punktu, nav apstrīdams arī šādā aspektā.

V — Tiesāšanās izdevumi

66. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Eiropas Parlaments un Padome ir prasījuši piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums nav labvēlīgs, jāpiespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

67. Izņēmuma no iepriekš minētā kārtā atbilstoši Reglamenta 69. panta 4. punktam trīs dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

VI — Secinājumi

68. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es iesaku Tiesai nolemt šādi:

1) prasību noraidīt;

2) Francijas Republika, Somijas Republika, kā arī Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Pārējos tiesāšanās izdevumus sedz Eiropas Kopienu Komisija.